

תורה אור • פרשת שמות • מאמר 4

זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דר

”זה שמי לעולם, וזה זכרי לדור דור”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/shemos/4](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/shemos/4)

1 זה שמי לעולם וזה זכרי לדר דר. איתא בת"ז שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח.

"זה שמי לעולם וזה זכרי לדר דר". נאמר בתיקוני זוהר: שמי עם י"ה — שס"ה; זכרי עם ו"ה — רמ"ח.

וצ"ל מפני מה שרש מל"ת גבוה יותר משרש המ"ע שהל"ת נמשכי מבחי י"ה דהוי והמ"ע נמשכים מבחי ו"ה דהוי"ה.

צריך להבין מדוע שורשן של מצוות לא תעשה גבוה משורשן של מצוות עשה, שהרי מצוות לא תעשה נמשכות מבחינת י"ה של הוי, ואילו מצוות עשה נמשכות מבחינת ו"ה של הוי.

גם י"ל מפני מה לא ניתנה תושבע"פ ג"כ בכתב. הענין הוא דכתיב איה סופר וגו'.

צריך להבין גם מדוע התורה שבעל פה לא ניתנה גם היא בכתב. הענין הוא שכתוב: "איה סופר" וגו'.

ונת' במ"א הפי' דבחי' אי"ה עצמו הוא הסופר (והוא בחי' איה מקום כבודו) כי איתא בס"י בג' דברים ברא הקב"ה את העולם בסופר וספר וספור.

וכבר נתבאר במקום אחר, שהכוונה היא שמדרגת "איה" עצמה היא הסופר, והיא בחינת "איה מקום כבודו". שהרי נאמר בספר יצירה: בשלושה דברים ברא הקדוש ברוך הוא את העולם — בסופר, בספר ובסיפור.

והנה תושב"כ נק' ספר ובחי' סופר שלמעלה מבחי' ספר הוא בחי' אי"ה שהוא א' י"ה כי מקור ושרש י"ה דשם הוי"ה נמשך מבחי' האל"ף שהוא בחי' חכמה דאצילות

והנה התורה שבכתב נקראת ספר, ומדרגת הסופר, שלמעלה ממדרגת הספר, היא מדרגת "איה", כלומר א' י"ה. שכן המקור והשורש של י"ה שבשם הוי' נמשכים מבחינת הא', שהיא בחינת חכמה דאצילות.

(ר"ל מקור ושרש החכמה כמ"ש במ"א בכוונת א' דאחד דק"ש שהוא בחי' מזל נוצר דמשם יונק אבא או ר"ל חכמה סתימאה) כמ"ש אאלפך חכמה.

(כלומר, המקור והשורש של החכמה, כפי שנתבאר במקום אחר בכוונת הא' של "אחד" שבקריאת שמע, שהיא בחינת מזל נוצר, שממנו אבא יונק; או שהכוונה לחכמה סתימאה), כמו שכתוב: "אאלפך חכמה".

ועוד שבאות אל"ף נכללו בו ג' אותיות דשם הוי' ב"ה כנודע מהאריז"ל שתמונת האל"ף בתושב"כ הוא יי וי ובתפילין יי וי ד'.

ועוד, באות א' כלולות שלוש אותיות משם הוי' ברוך הוא, כידוע מהאריז"ל: צורת הא' בתורה שבכתב היא יי וי י', ובתפילין — יי וי ד'.

מפני שבתושב"כ מלובש אור אבא דאצי" כי אורייתא מח"ע נפקת והיינו מבחי' יסוד אבא לכך נכתב גם הקוץ התחתון של האל"ף כתמונת י' רמז לחכמה דאצי' שהוא בחי' י' דשם הוי' כנודע.

[וזאת] מפני שאור אבא דאצילות מלובש בתורה שבכתב, שהרי "אורייתא מחכמה עילאה נפקת", כלומר מבחינת יסוד אבא. לכן גם הקוץ התחתון של הא' נכתב בצורת י', כרמז לחכמה דאצילות, שהיא בחינת י' של שם הוי', כידוע.

אבל בתפילין נכתב קוץ התחתון של האל"ף בתמונת ד' שהוא בחי' מחשבה עילאה שהוא בחי' לאה שהוא עד"מ כמו הדי' שיש בו התפשטות לאורך ורוחב.

אבל בתפילין הקוץ התחתון של האל"ף נכתב בצורת דל"ת. זו בחינת מחשבה עילאה, שהיא בחינת לאה; דרך משל, היא דומה לדל"ת, שיש בה התפשטות לאורך ולרוחב.

2 וזהו איה סופר. דהיינו שמקור של התושב"כ שנק' ספר עילאה כמ"ש בזהר אית ספר ואית ספר.

וזהו [פירוש] "איה סופר": כלומר, המקור של התורה שבכתב, הנקראת ספר עליון, כפי שכתוב בזהר: "יש ספר ויש ספר",

הוא בחי' אי"ה א' עם י"ה שהאל"ף הוא מקור לי"ה כנ"ל שהוא הסופר את הספר דהיינו שהוא מקור התושב"כ שנמשכי' הימנו:

הוא בחינת איה — אל"ף עם יו"ד-ה"א, שכן האל"ף היא המקור ליו"ד-ה"א, כפי שהוסבר לעיל. היא זו שכותבת את הספר; כלומר, היא המקור של התורה שבכתב, הנמשכת ממנה.

3 דהנה כללות התושב"כ הוא מדבר בענין קיום מצות עשה. שנמשכים מבחי' ו"ה שהוא בחי' ז"א דאצי'

שהאורות מחולקים בתוך הכלים שהן רמ"ח אברים דז"א שמשם נמשכים רמ"ח מ"ע

שהרי התורה שבכתב בכללותה עוסקת בקיום מצוות עשה, הנמשכות מבחינת ו"ה, שהיא בחינת ז"א שבאצילות, שבה האורות מתחלקים בתוך הכלים — שהם רמ"ח האיברים של ז"א, שמהם נמשכות רמ"ח מצוות עשה.

ולכך המקיים מ"ע ממשיך עליו אור עליון דז"א ולכך ניתנה התורה בכתב להיות האורות דז"א מתלבשים בכלים ממש לכך נתלבשה חכמת התורה ג"כ בכתב כו' באותיות ותגין כו'

לכן, מי שמקיים מצוות עשה ממשיך עליו את האור העליון של ז"א. משום כך ניתנה התורה בכתב: מאחר שאורות ז"א מתלבשים בכלים ממש, גם חכמת התורה התלבשה בכתב, באותיות ובתגין וכו'.

אמנם שרש הלי"ת אף שהן גי"כ בתושב"כ מ"מ הן למעלה ממדרגת המ"ע אלא שהם נמשכים מבחי"י י"ה. אולם שורשן של מצוות לא תעשה, אף שגם הן מופיעות בתורה שבכתב, נעלה ממדרגת מצוות העשה; הן נמשכות מבחינת י"ה.

מפני ששרש הלי"ת הוא מבחי"י ומדרגה גבוהה שאינו יכול להתלבש בתוך כלים כמו המ"ע שהתפילין והאתרוג הם כלים להאור כו'

[זאת] משום ששורש מצוות לא תעשה הוא מבחינה ומדרגה נעלות, שאינן יכולות להתלבש בכלים כמו מצוות העשה, שבהן התפילין והאתרוג הם כלים לאור וכו'.

משא"כ הלי"ת שאין לאותו האור כלי שיוכל לשכון בו בבחי"י הן ע"י מעשה רק ע"י לאו ושלילה הוא מושג שאין יכולים להכיר מהותו

אך לא כך במצוות לא תעשה: לאור הזה אין כלי שיוכל לשכון בו בדרך של "כן", באמצעות מעשה. אפשר להשיגו רק באמצעות "לא" ושלילה, כמשהו שאין אפשרות להכיר את מהותו,

רק לשלול ההפוך כמו לא תאכל חלב ודם לפי שזהו מנגד לקדושת האור לפי שהיא מבחי"י סט"א. אלא רק באמצעות שלילת ההפך. למשל, "לא תאכל חלב ודם", מפני שהם מנוגדים לקדושת האור, שהרי הם מבחינת סטרא אחרא.

4 וע"י שלילת ההפוך נמשך גלוי האור אבל א"א להמשיכו ע"י מעשה כמו ע"י תפילין וציצית ובאמצעות שלילת ההפך נמשכת התגלות האור; אך אי אפשר להמשיכו באמצעות מעשה, כגון הנחת תפילין והתעטפות בציצית,

ע"ד האורות הנמשכים ע"י מ"ע לפי שמעלת האורות הנמשכים ע"י ל"ת גדולים וגבוהים יותר מהנמשכים ע"י מ"ע וא"א לעשות להם כלים בבחי"י הן רק ע"י לאו שקדם להן

בדומה לאורות הנמשכים באמצעות מצוות עשה. שכן האורות הנמשכים באמצעות מצוות לא תעשה גדולים ונעלים יותר מן האורות הנמשכים באמצעות מצוות עשה, ואי אפשר ליצור עבורם כלים בבחינת "הן", אלא רק באמצעות "לאו" הקודם ל"הן",

דהיינו ע"י שלילת ההפוך. וזהו בארץ לא זרועה וזהו שהל"ת נמשכים מבחינת י"ה שלמעלה מו"ה: כלומר, באמצעות שלילת ההפך. וזהו [פירוש] "בארץ לא זרועה". וזהו [הטעם לכך] שמצוות לא תעשה נמשכות מבחינת י"ה, שלמעלה מו"ה.

5

והנה כל דברי סופרים הוא הכל עדיין של הליית שהרי ד"ס הם לעשות סייג לתורה עשו משמרת למשמרתי כו'

והנה, כל דברי סופרים הם באותו אופן של מצוות לא תעשה, שהרי דברי סופרים נועדו לעשות סייג לתורה: "עשו משמרת למשמרתי" וכו'.

לכך נקרא דברי סופרים ששרשם מבחי' סופר שהוא בחי' אי"ה סופר שהוא ענין אי' י"ה כנ"ל שהל"ת נמשכים מ"ה.

לכן הם נקראים "דברי סופרים", שכן שורשם בבחינת "סופר", שהיא בחינת "איה סופר", עניין של אליף יו"ד-ה"א, כנ"ל, שממנה נמשכות מצוות לא תעשה.

וכמו"כ כל ד"ס נמשכים משם לכן הם למעלה מתושב"כ שנק' ספר דרמ"ח מ"ע נמשכים מו"ה שהם מתלבשים בכלים.

וכך גם כל דברי סופרים נמשכים משם. לכן הם למעלה מהתורה שבכתב, הנקראת "ספר", שהרי רמ"ח מצוות עשה נמשכות מו"ה-ה"א, המתלבשות בכלים.

משא"כ ד"ס הם מבחי' שלמעלה מזו לכן לא היה באפשר להתלבש במעשה הכתב אלא בעל פה דוקא לעומת זאת, דברי סופרים הם מבחינה שלמעלה מזו, ולכן לא היה אפשר שיתלבשו במעשה הכתיבה, אלא דווקא בעל פה.

כי אבא יסד ברתא שבחי' הדבור נמשך מן הח"ע שהוא בחי' איה סופר כנ"ל (וע' מ"ש ע"פ שחורה אני ונאווה מענין זה):

כי "אבא יסד ברתא": בחינת הדיבור נמשכת מחכמה עילאה, שהיא בחינת "איה סופר", כנ"ל. (וראו מה שנכתב על הפסוק "שחורה אני ונאווה" בעניין זה.)

6

והנה גם בתושב"כ עצמה ימצאו ענינים אשר לא נכתבו מצד מעלתן הרמה. דהיינו שלפעמים נאמר וידבר ה' אל משה לאמר כך וכך. שנתפרש ונכתב בתורה הצווי והאמירה של הקב"ה למשה בענין מצוה ההיא.

והנה, גם בתורה שבכתב עצמה יש עניינים שלא נכתבו מפני מעלתם הנשגבת. כלומר, לפעמים נאמר: "וידבר ה' אל משה לאמור", ואחר כך מפורט העניין; כך הציווי והאמירה של הקדוש ברוך הוא למשה בנוגע לאותה מצווה מפורשים ונכתבים בתורה.

7 ולפעמים לא נכתב רק הצווי של משה לישראל בענין מצוה ההיא ולא נכתב הצווי של הקב"ה אליו

ולפעמים נכתבת רק הוראתו של משה לישראל בענין אותה מצווה, ואילו הצווי של הקדוש ברוך הוא אליו אינו נכתב,

וכמו כל משנה תורה שאמר משה לישראל כמה מצות אשר לא נתפרשו היכן צוהו הש"י ע"ז.

כמו בכל משנה תורה (ספר דברים), שבה משה אמר לישראל כמה מצוות, ולא מפורש היכן ציווה אותו הקדוש ברוך הוא עליהן.

8 וכה"ג נמצא הרבה בתורה. וצריך להבין למה לא נכתב הצווי של הקב"ה. אך הענין כי משה הוא בחי

יסוד אבא

וכיוצא בזה יש מקרים רבים בתורה. יש להבין מדוע הצווי של הקדוש ברוך הוא לא נכתב. אך הענין הוא שמשה הוא בחינת יסוד אבא,

ולכן זכה שתנתן התורה על ידו דאורייתא מח"ע נפקת. ופי' ויאמר או וידבר ה' אל משה.

ולכן זכה שהתורה תינתן על ידו, שהרי "אורייתא מחכמה עילאה נפקת". ופירוש המילים "ויאמר ה'" או "וידבר ה'" אל משה

הוא בחי הדבור וההמשכה מן המאציל אור א"ס ב"ה ליסוד אבא ח"ע בענין המצוה ההיא או ההגדה ההיא.

הוא בחינת הדיבור וההמשכה מן המאציל, אור אין סוף ברוך הוא, אל יסוד אבא, חכמה עילאה, בענין אותה מצווה או אותו סיפור.

9 וענין וידבר משה אל בני ישראל הוא ההמשכה שנמשך מיסוד אבא גילוי ענין ההוא לישראל. ולכך יש איזו

ענינים גבוהים מאד.

ענין "וידבר משה אל בני ישראל" הוא ההמשכה שבה נמשך גילוי הענין ההוא מיסוד אבא לישראל. לכן יש ענינים נעלים מאוד,

שלא היה יכול להתלבש בכתב ענין ההמשכה מאור א"ס ב"ה בח"ע בענין ההוא רק נכתב ההמשכה והגילוי מיסוד אבא למטה שזהו ענין וידבר משה כו'.

שההמשכה מאור אין סוף ברוך הוא אל חכמה עילאה בענין ההוא לא הייתה יכולה להתלבש בכתב; נכתבו רק ההמשכה והגילוי מיסוד אבא ולמטה, וזהו ענין "וידבר משה" וכו'.

וכמו בענין הארבה שהתרה משה את פרעה כי אם מאן אתה כו' הנני מביא מחר ארבה כו' ולא נאמר הציוי של הקב"ה בענין ההתראה.

וכמו בענין הארבה, כשמשם הזהיר את פרעה: "כי אם מאן אתה" וכו', "הנני מביא מחר ארבה" וכו'; ולא נזכר הציוי של הקדוש ברוך הוא בענין האזהרה.

והיינו להיות ששרש הארבה גבוה מאד כידוע בענין וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק כו' וזאת משום ששרש הארבה נעלה מאוד, כידוע בענין "וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק" וכו'.

(צ"ע דאח"כ נכתב הציוי של הקב"ה בענין הארבה נטה את ידך וצ"ל דבענין ההתראה לפרעה לא היה יכול להיות נכתב)

(צריך עיון, שהרי לאחר מכן נכתב הציוי של הקדוש ברוך הוא בענין הארבה: "נטה את ידך". ויש לומר שבענין האזהרה לפרעה לא היה אפשר לכתוב זאת.)

ויש ענינים שיוכל להיות נכתב הציוי של הקב"ה למשה ולא נכתב הציוי של משה לישראל בענין ההוא רק שממילא מובן שמסתמא אמר משה לישראל מאחר שנכתב שאמר השי"ת למשה כו':

ויש ענינים שבהם אפשר לכתוב את הציוי של הקדוש ברוך הוא למשה, אך הציוי של משה לישראל בענין ההוא אינו נכתב; אלא הדבר מובן מאליו, שבוודאי משה אמר לישראל, מאחר שנכתב שהקדוש ברוך הוא אמר למשה וכו'.

10 להבין מארז"ל ע"פ כי טובים דודיך מייך. ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה. וי"ל לשון עלי והל"ל לי.

[יש להבין] את מאמר רבותינו ז"ל על הפסוק "כי טובים דודיך מייך": "ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה". ויש להבין את לשון "עלי"; היה לו לומר "לי".

הנה כתיב לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייך. פ"י כי הוא חייך. היינו נתינת טעם.

והנה כתוב: "לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייך". פירוש "כי הוא חייך" הוא שזהו נתינת טעם.

11 וכנודע דכי משמש בארבע לשונות. וכאן הוא משמש בלשון דהא. שהוא נתינת טעם לאהבה את ה' אלקיך מפני שהוא חייך.

כידוע, למילה "כ"י" יש ארבע משמעויות. כאן היא משמשת במשמעות "שהרי": היא נותנת טעם לאהבת הוי" אלקיך — מפני שהוא חייך.

שהמאציל העליון ב"ה הוא מקור החיים ומקור התענוגים כמ"ש כי עמך מקור חיים וגוי וממך הכל כתיב שממנו נמשכו כל החיים והתענוגים הנמצאים בארבעה עולמות אבי"ע והוא ית' הוא חיי החיים.

שהרי המאציל העליון, ברוך הוא, הוא מקור החיים ומקור התענוגים, כמו שכתוב: "כי עמך מקור חיים" וגוי; ונאמר: "וממך הכל" — ממנו נמשכים כל החיים והתענוגים המצויים בארבעת העולמות אצילות, בריאה, יצירה ועשיה, והוא יתברך הוא חיי החיים.

12 ואי לזאת כשיתבונן האדם בזה יומשך מזה לאהבה את ה' שכמו שאוהב האדם לחיי נפשו כך יאהב את ה' שהוא חיי החיים כולם וחיי נפשו בפרט.

בהתאם לכך, כאשר האדם יתבונן בזה, הדבר יעורר בו אהבה לה': כשם שהאדם אוהב את חיי נפשו, כך יאהב את ה', שהוא חיי כל החיים וחיי נפשו שלו בפרט.

אך אהבה זו שנמשכה מן הטעם כי הוא חייך לא נקי עדיין מס"ג הנא' בפסוק בכל נפשך ובכל מאדך מאחר שנמשכ' מן הטעם כי הוא חייך ונודע שבח"י טנת"א הוא בבחי' הנאצלי' טעמים בחכמה כו'.

אבל אהבה זו, שנולדה מן הטעם "כי הוא חייך", עדיין אינה נקראת מסירות נפש הנזכרת בפסוק "בכל נפשך ובכל מאדך", מאחר שהיא נובעת מן הטעם "כי הוא חייך". וידוע שמדרגת הטעמים, הנקודות, התגין והאותיות היא בבחינת הנאצלים: הטעמים בחכמה וכו'.

אבל המאציל א"ס ב"ה מרומם ונשגב אף מגדר החכמה כמ"ש כולם בחכמה עשית שהחכמה נחשבת לעשיי' גשמית קמיה ית'.

אבל המאציל, אין סוף ברוך הוא, נעלה ונשגב אפילו מעבר לגבולות החכמה, כפי שנאמר: "כולם בחכמה עשית" — שכן החכמה נחשבת לפניו לעשייה גשמית.

ומזה נמשך בחי' מסירת נפש (שיש בכח בכל א' מישראל מחמת שמלובש בנשמתו הארה מבחי' א"ס ב"ה שלמעלה מן החכמה והטעם כו')

ומבחינה זו נמשכת בחינת מסירות הנפש, הקיימת בכוח בכל אחד מישראל, משום שבנשמתו מלובשת הארה מבחינת אין סוף ברוך הוא, שלמעלה מן החכמה ומן הטעם וכו'.

למסור נפשו באחד בלי טעם ודעת כלל רק מצד אהבה הפשוטה לה' המרומם לבדו ואין ערוך אליו כלל וכמ"ש אני הוי"ה לא שניתי כו'

למסור את נפשו לאחד, בלי שום טעם ודעת, אלא רק מתוך אהבה פשוטה לה', שהוא לבדו נעלה ואין ערוך אליו כלל; כפי שנאמר: "אני הוי' לא שניתי" וכו'.

בין קודם שנברא העולם ובין אחר שנברא העולם אין בו שום שינוי והתפעלות כלל וענין אהבה זו היינו שאינו רוצה להיות נפרד מיחודו ית'

בין לפני שנברא העולם ובין לאחר שנברא העולם אין בו שום שינוי או התפעלות כלל. עניינה של אהבה זו הוא שהאדם אינו רוצה להיות נפרד מייחודו יתברך,

אלא למהוי אחד באחד ממש והיינו ענין בכל נפשך ובכל מאדך למסור נפשו ממש למעלה מן הטעם והדעת והוא ההתקשרות במהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעלה מבחי' טנת"א כנ"ל:

אלא להיות אחד עם האחד ממש. וזהו ענין "בכל נפשך ובכל מאדך": למסור ממש את נפשו, למעלה מן הטעם והדעת. זהו הקשר עם עצמותו ומהותו יתברך, שלמעלה מעלה מבחינת הטעמים, הנקודות, התגין והאותיות, כפי שהתבאר לעיל:

13 והנה אהבה ומס"נ זו יש בכל א' מישראל בכח אלא שהיא בבחי' העלם והסתר. וכדי להוציאה מההעלם אל הגלוי הוא ע"י בחינת יינה של תורה דוקא.

והנה, אהבה זו ונכונות זו למסירות נפש קיימות בכוח אצל כל אחד מישראל, אלא שהן במצב של העלם והסתר. הוצאתן מן ההעלם אל הגלוי נעשית דווקא באמצעות בחינת "יין התורה".

כמארז"ל נכנס יין יצא סוד והסוד הגנוז בנפש היא האהבה מסותרת הנ"ל וע"י שיכנס בנפשו בחי' יינה של תורה

כמאמר חז"ל: "נכנס יין יצא סוד". הסוד הגנוז בנפש הוא האהבה המסותרת שהוזכרה לעיל. וכאשר בחינת יין התורה נכנסת בנפשו,

שהוא בחי' קיום התומ"צ שע"י נמשך התגלות האהבה המסותרת שתצא האהבה אל הגלוי בלב כנס"י שיהיו בוערים באהבה פשוטה למהוי אחד באחד.

שהיא בחינת קיום התורה והמצוות, על ידה נמשכת התגלות האהבה המסותרת, כדי שהאהבה תצא אל הגלוי בלב כנסת ישראל, וכולם יבערו באהבה פשוטה "להיות אחד באחד".

14 והנה בשבת מתגלה ג"כ בחי' האהבה מסותרת בבחי' גלוי. והענין דהנה כתיב ששת ימים עשה ה' את השמים וכו' וביום השביעי שבת.

והנה, גם בשבת מתגלה בגלוי בחינת האהבה המסותרת. והענין הוא, שהרי כתוב: "ששת ימים עשה ה' את השמים וכו', וביום השביעי שבת".

כי בעשרה מאמרות שהם ע"ס נברא העולם. ובראשית נמי מאמר הוא דהיינו שגם החכמה דאצי ראשית האצי הוא ג"כ בחי' מאמר לבד לגבי מהו"ע ית' וכנ"ל בענין כלם בחכמה עשית.

שהרי העולם נברא בעשרה מאמרות, שהם עשר הספירות. וגם "בראשית" הוא מאמר, כלומר, גם החכמה שבאצילות, ראשית האצילות, היא רק בחינת מאמר ביחס למהותו ועצמותו יתברך, כפי שהוסבר לעיל בענין "כולם בחכמה עשית".

15 ובשי"ב נשפלו החכמה והמדות עליונות שהם הע"מ לברוא העולם כמו עד"מ האדם העושה איזה מלאכה שכותב או מצייר איזה ציור

במהלך ששת ימי בראשית הונמכו החכמה והמדות העליונות, שהן עשר המאמרות, כדי לברוא את העולם. לשם משל, אדם שעושה מלאכה כלשהי, כותב או מצייר ציור:

אזי משפיל שכלו ומחשבתו לעיין באותו הציור והכתב וכשגמר מחשבתו חוזרים שכלו ומחשבתו למהותן ועצמותן.

הוא מנמיך אז את שכלו ואת מחשבתו כדי להתבונן באותו ציור ובכתב; וכשהוא מסיים את מלאכת מחשבתו, שכלו ומחשבתו חוזרים למהותם ולעצמותם.

כך עד"מ למעלה בשי"ב נשפלו הע"ס עליונות להיות בריאת העולם על ידיהן ובשבת שבת וינפש שנתעלו החכמה ומדות למהו"ע ית' המרומם ונשגב לבדו בבחי' אין ערוך כו' מקור התענוגים.

כך גם למעלה, לשם משל: בששת ימי בראשית הונמכו עשר הספירות העליונות, כדי שהעולם ייברא באמצעותן; ובשבת, "שבת וינפש" — החכמה והמדות עלו אל מהותו ועצמותו יתברך, המרומם והנשגב לבדו, בבחינת "אין ערוך אליו" וכו', מקור התענוגים.

16 ולכן מתגלה בשבת בחי' אהבה מסותרת שהיא מבחי' זו למעלה מבחי' חכמה ובחי' טעמים כו' כנ"ל.

לכן בשבת מתגלה בחינת האהבה המסותרת, שכן היא נובעת מבחינה זו, שלמעלה מבחינת חכמה ומבחינת הטעמים וכו', כפי שהוסבר לעיל.

וכ"ז בא ע"י שנכנס בנפש האדם בחי' יינה של תורה היינו קיום המצות שבהם מלוכש רצון העליון שהוא למעלה מבחי' חכמה כנודע

כל זה מתרחש כאשר בחינת יינה של תורה נכנסת לנפש האדם; כלומר, באמצעות קיום המצוות, שבהן מלוכש הרצון העליון, שלמעלה מבחינת חכמה, כידוע.

ועיי גילוי רצה"ע יתעורר באדם גלוי האהבה מסותרת שהיא בחי' אהבה ורצון שלמעלה מן החכמה והטעם וזהו ענין נכנס יין יצא סוד:

ובאמצעות גילוי הרצון העליון תתעורר באדם האהבה המסותרת, שהיא בחינת אהבה ורצון שלמעלה מן החכמה והטעם. וזהו עניין "נכנס יין יצא סוד".

17 ועתה יובן ענין ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה. עלי דוקא והיינו כי המצות עצמן נקי יינה של תורה כנ"ל. והנה הברכות שמברכים על המצות הם מד"ס.

כעת יובן עניין "ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה" — "עלי דוקא. כלומר, המצוות עצמן נקראות "יין התורה", כפי שהוסבר לעיל; והברכות שמברכים על המצוות הן מדברי סופרים.

18 והם למעלה מקיום המצות עצמן כמ"ש בע"ח שע"י עצם המצוה נמשך בחי' האו"פ המתלבש בתוך הכלים ממש וע"י הברכה שעל המצוה ממשיכים בחי' האור מקיף שהוא למעלה מבחי' האו"פ שלכך א"י להתלבש בתוך הכלי

והן למעלה מקיום המצוות עצמן, ככתוב בעץ חיים: באמצעות המצווה עצמה נמשכת בחינת האור הפנימי, המתלבש בתוך הכלים ממש; ובאמצעות הברכה על המצווה ממשיכים בחינת אור מקיף, שהוא למעלה מבחינת האור הפנימי, ולכן אינו יכול להתלבש בתוך הכלי.

וז"ש רז"ל כל המצות מברך עליהן עובר לשון עובר הוא ענין מקיף כמו עובר לסוחר. וזהו שאמרו חז"ל: "על כל המצוות מברכים עובר לעשייתן". המילה "עובר" מציינת דבר המקיף, כמו "עובר לסוחר".

19 וזהו ענין ערבים עלי ד"ס ולא אמר לי. כי פי' עלי היינו לומר שהמשכה ע"י הברכה הוא בבחי' מקיף וזהו פירוש "דברי סופרים ערבים עלי", ולא נאמר "לי": המילה "עלי" פירושה שהמשכה באמצעות הברכה היא בבחינת אור מקיף,

וזהו עלי ולכך ערבים יותר מיינה של תורה שהם רק בחי' או"פ כו' ונועם ה' והעריבות הנמשך ע"י הברכה שהוא מד"ס הוא מבחי' מקיף וזהו ערבים עלי.

וזהו "עלי". לכן דברי הסופרים ערבים יותר מיינה של תורה, שהוא בבחינת אור פנימי בלבד וכו'. "נועם ה'" והעריבות הנמשכים באמצעות הברכה, שהיא מדברי סופרים, הם בבחינת אור מקיף; וזהו "ערבים עלי".

20 ופיי וענין לי הברכה בא"י אמ"ה אקב"ו היינו ברוך הוא המשכ" מבחי" ראש ומקור כל ברכה מקור החיים שלמעלה מהשתלשלות.

ופירוש ומשמעות הנוסח של הברכה, "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, אשר קידשנו במצוותיו וציוונו", הוא כך: "ברוך" פירושו המשכה מבחינת הראש והמקור של כל הברכה, מקור החיים שלמעלה מהשתלשלות.

ונמשך ברכה והמשכה זו אל בחי" אתה הוא בחי' עלמא דאתגליא שיהיה בחי' הוי"ה שהוא כללות ההשתלשלות יו"ד צמצום ה"א התפשטות ו' המשכה ה' התפשטות.

והמשכה וברכה זו נמשכת אל בחינת "אתה", שהיא בחינת העולם הגלוי, כדי שתהיה בחינת הוי", הכוללת את כל ההשתלשלות: הוי"ד — צמצום; הה"א — התפשטות; הוי"ו — המשכה; והה"א — התפשטות.

21 וז"ש ברכת הוי"ה היא תעשיר ובאברהם כתיב והיה ברכה שהברכה היא בחי' הוי"ה ואח"כ אומרים אמ"ה שיומשך השפע למטה עד גם בבחי' מלך העולם שהיא בחי' מלי' דאצי' שהיא בחי' תחתונה שבאצי' כנודע.

וזהו שנאמר: "ברכת הוי"ה היא תעשיר", ועל אברהם נאמר: "והיה ברכה", שכן הברכה היא בחינת הוי". לאחר מכן אומרים "אלקינו מלך העולם", כדי שהשפע יימשך למטה, עד לבחינת "מלך העולם", שהיא בחינת מלכות דאצילות, הבחינה התחתונה ביותר באצילות, כידוע.

אשר הוא בחי' תענוג העליון כמה שכתוב באשרי כי אשרוני בנות. בכדי לקדשנו במצותיו הקב"ה מניח תפילין כו' שהם מבחי' מהוי"ע ית'.

"אשר" היא בחינת התענוג העליון, כמו שנאמר: "באשרי", כי אשרוני בנות". "לקדשנו במצותיו": הקדוש ברוך הוא מניח תפילין וכו', והן מבחינת מהותו ועצמותו יתברך.

22 ונמצא יש בהברכה בחי' רוי"ש תחלה הוא השוב להמשיך השפע למטה עד בחי' מלך העולם ואח"כ הרצוא קדשנו במצותיו במהוי"ע להמשיך משם למטה.

נמצא שבברכה יש בחינת רצוא ושוב. תחילה בא השוב: להמשיך את השפע למטה, עד לבחינת "מלך העולם". לאחר מכן בא הרצוא: "אשר קדשנו במצותיו" — אל מהותו ועצמותו, כדי להמשיך משם למטה.

וז"ש אשרי איש ירא את ה'. מתחלה בחי' ריחוק שירא לגשת אל הקדש מי אנכי כי באתי עד הלום.

וזהו שנאמר: "אשרי איש ירא את ה'". תחילה יש בחינת ריחוק: הוא ירא לגשת אל הקודש — "מי אני, כי באתי עד הלום?"

23 ואח"כ במצותיו חפץ מאד. דהיינו אמת שאיני ראוי לכך אך מ"מ במצותיו חפץ מאד. והטעם שצ"ל

רו"ש

ואחר כך: "במצותיו חפץ מאוד". כלומר, אמת שאיני ראוי לכך, ובכל זאת "במצותיו חפץ מאוד". והטעם לכך שצריכים להיות רצוא ושוב

כי כל המשכה מלמעלה צ"ל ע"י מטי ולא מטי תחלה בחי' הסתלקות שהוא ענין לא מטי ואח"כ התפשטות בחי' מטי.

הוא שכל המשכה מלמעלה חייבת לעבור דרך "מטי ולא מטי": תחילה בחינת הסתלקות, שהיא ענין "לא מטי", ואחר כך התפשטות, בחינת "מטי".

ולכן צ"ל אתעדל"ת ג"כ בחי' רו"ש וזהו ענין ערבים עלי ד"ס ששרש דברי חז"ל נמשך מבחי' סופר בחי' איה סופר

ולכן גם אתערותא דלתתא צריכה להיות בבחינת רצוא ושוב. וזהו ענין "ערבים עלי דברי סופרים": שורש דברי חז"ל נמשך מבחינת סופר, בחינת "איה סופר".

שהוא למעלה מבחי' יינה של תורה שתושב"כ נקי ספר כוי וכמשי"ל. ועמ"ש מענין ברכת המצות בפסוק ועשית בגדי קדש ע"ש:

שהיא למעלה מבחינת יינה של תורה, שכן תורה שבכתב נקראת ספר וכו', וכמו שנתבאר לעיל. ועיינו במה שנכתב בענין ברכת המצות על הפסוק "ועשית בגדי קודש"; ראו שם.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/torah-ohr/shemos/4

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק